

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА

**УПАТСТВО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА
АНКЕТАТА ЗА ПРИХОДИ И УСЛОВИ ЗА ЖИВЕЕЊЕ**

Скопје, 2010

СОДРЖИНА

1. Општо за Анкетата за приходи и услови за живеење (АПУЖ)

1.1. Цел на Анкетата	3
1.2. Единици на набљудување	3
1.3. Периоди на набљудување	3
1.4. Начин на прибирање на податоците	4
1.5. Тајност на податоците	4

2. Упатство за анкетање

2.1. Организација на работата на анкетарот	5
2.2. Пристап на анкетарот кон домаќинството	5
2.3. Општо за анкетните прашалници	5

3. Упатство за пополнување на анкетните прашалници

3.1. Прашалник за домаќинство

3.1.1. Кој треба да одговара на прашањата од прашалникот за домаќинство	5
3.1.2. Насловна страница	6
3.1.3. Податоци за членовите на домаќинството	6
3.1.4. Податоци за домаќинството	7

3.2. Индивидуален прашалник

3.2.1 Насловна страница	12
3.2.2 Содржина на прашалникот	12

3.3. Прашалник за неодзив	20
---------------------------------	----

1. ОПШТО ЗА АНКЕТАТА ЗА ПРИХОДИ И УСЛОВИ ЗА ЖИВЕЕЊЕ (АПУЖ)

Анкетата за приходи и услови за живеење, **АПУЖ**, позната како (EU-SILC), се спроведува во согласност со годишната Програма за статистички истражувања која е од голем интерес за целата земја.

Со оваа Анкета, што ќе се спроведува во **2010** година ќе се анкетираат **5040** домаќинства кои се случајно избрани.

1.1. Цел на Анкетата

Целта на Анкетата за приходи и условите за живеење **АПУЖ**, е да се воспостави заедничка рамка за систематско прибирање на податоци за приходите и условите за живеење. Со оваа Анкета се обезбедуваат податоци за сиромаштијата и социјалната исклученост и услови за живеење.

Анкетата е основа за пресметување на структурните индикатори за споредбена анализа на ниво на Европската унија и прераспределбата на приходите и манифестација на сиромаштијата и социјалната исклученост.

За постигнување на наведените цели во методологијата на истражувањето се вклучени следните области:

- **Основни демографски и други карактеристики на домаќинствата и нивните членови:** податоци за секој член на домаќинството (возраст, пол, образование, брачна состојба, економски статус, извори и средства за живот и сл.)

- **Монетарни индикатори на животниот стандард и социјална раслоеност на населението:** податоци за приходите од различни извори (плати, пензии, социјални трансфери и др.)

- **Немонетарни показатели за животниот стандард:** основни податоци за станбените услови (вид и обезбеденост на живеалиштето, проблеми во живеалиштето и со околината, здравствен статус и пристап до здравството и др.)

- **Економска активност, вработеност и невработеност на лицата на 16 години и повеќе** (статус на вработеност, невработеност, пензионери и други неактивни лица).

1.2. Единици на набљудување

Единици на набљудување се индивидуалните домаќинства и нивните членови, како и лицата членови на тие домаќинства на возраст од 16 години и повеќе (лица кои на 01.01.2010 имаат наполнето 16 години).

Под домаќинство се смета секоја **семејна или друга заедница на лица** за кои ќе се изјави дека заедно живеат и заеднички ги трошат своите приходи за подмирување на основните животни потреби (домување, исхрана и друго), **без оглед на тоа дали сите членови постојано се наоѓаат во местото каде е населено домаќинството** или некои од нив определено време престојуваат во друго населено место, односно странска држава, заради работа, школување или од други причини, при што престојот во земјата треба да е најмалку 6 од последните 12 месеци.

Под домаќинство се смета и секое лице кое живее само (самечко домаќинство) и кое нема свое домаќинство во друго место. Самечкото домаќинство може да живее во посебен или делив стан, или како sameц - потстанар, без оглед на тоа дали живее во иста соба со друг sameц или со членовите на домаќинството - станодавец, но со нив не ги троши заедно своите приходи.

1.3. Периоди на набљудување

Во период на набљудување влегува времето за кое се однесуваат податоците. Анкетата за приходи и услови за живеење ги користи следниве периоди за различни варијабилни вклучени во набљудувањето:

- Постојан
- Тековен
- Извештаен период на приходот

Во извештајниот период е приходот од предходната година (**2009**);

- Работен век, одреден временски период помеѓу времето кога лицето почнало со својата работа, до сега;

- Други периоди поврзани со сегашната економска активност, вработеност и невработеност за лицата на 16 години и повеќе:

- **Последната недела**, се однесува на период од понеделник до недела во неделата пред анкетирањето

- **Последните 4 недели**, се однесува на претходните 4 недели, заклучно со минатата недела

- **Последните 12 месеци**

1.4. Начин на прибирање на податоците

Сите домаќинства избрани во примерокот ќе бидат посетени од посебно обучени анкетари кои по пат на лично анкетирање ќе ги пополнат следните прашалници:

- Прашалник за домаќинство;

- Индивидуален прашалник за секој член на 16 години и повеќе (лица кои на 01.01.2010 имаат наполнето 16 години);

- Прашалник за неодзив;

На прашањата од прашалникот за домаќинство одговара лицето кое е одговорно за домаќинството или лицето кое најдобро ја познава структурата на домаќинството.

Лицето кое е одговорно за домаќинството

Лице од домаќинството кое е сопственик на станот или плаќа кирија, кое може да даде најточни информации за домаќинството (станбени, приходи од социјална помош, трансфери во домаќинството и др.).

На прашањата од Индивидуалниот прашалникот одговараат сите лица на 16 години и повеќе (лица кои на 01.01.2010 имаат наполнето 16 години);

Лицата се анкетираат лично, освен ако не е можен директен контакт поради отсуство за периодот на набљудување, болест или други причини. Во тие случаи е дозволено и индиректно анкетирање со член од домаќинството кој би дал податоци за привремено отсуството или неспособното лице.

1.5. Тајност на податоците

Многу е важно да се има предвид дека податоците за лицата и домаќинствата добиени со Анкетата, претставуваат лични податоци кои се заштитени со Законот за државна статистика и се службена тајна за сите учесници во Анкетата. Лицата кои доаѓаат во допир со нив се должни да ги почитуваат одредбите за заштита и тајност на податоците. Еве неколку упатства за постапките кон кои треба да се придржувате:

- никој, освен службено овластените лица, не може да има пристап до пополнетите прашалници со лични податоци од оваа Анкета;

- пополнетите прашалници ќе се чуваат во просторија во подрачните заводи за статистика одредена за таа цел и нема да им бидат достапни на други лица (на пр. на видно место во автомобил и слично);

- добиените податоци за лицата и домаќинствата не смеат да се даваат или соопштуваат на неовластени субјекти (правни и физички лица) за време и по завршувањето на Анкетата;

- со пополнетите прашалници да се постапува одговорно за да не дојдат во рацете на лица кои би можеле да ги злоупотребат во ВАШЕ ИМЕ;

- за евентуално загубените прашалници или други настанати околности кои можат да доведат до нарушување на одредбите за заштита на личните податоци и податоците за домаќинствата, треба да се известат контролорите или Државниот заводот за статистика.

- секое лице и домаќинство што се анкета, треба да се информира дека податоците што се прибираат со оваа Анкета се заштитени со Закон и дека ќе се користат исклучиво за статистички цели и како поединечни нема да бидат дадени на користење и нема да бидат објавени.

Непочитувањето на заштитата на личните податоци и поединечните податоци за домаќинствата се казнува со Закон.

2. УПАТСТВО ЗА АНКЕТИРАЊЕ

2.1. Организација на работата на анкетарот

Домаќинствата кои по методот на случаен избор ќе бидат избрани да учествуваат во оваа Анкета, ќе добијат писмено известување од Државниот завод за статистика за целите на Анкетата и периодот кога може да ја очекуваат посетата на анкетарот.

Секој анкетар ќе го добие списокот на домаќинства кои треба да ги анкетира со адресни податоци. Кога ќе ги добие овие информации, анкетарот треба да ја организира својата работа.

Првиот чекор што треба да го направи е да стапи во контакт со избраните домаќинства и да го договори времето за анкетирање.

Доколку анкетарот воопшто не успее да стапи во контакт со избраното домаќинство, тогаш треба да го пополни Прашалникот за неодзив, а ако на посочената адреса не живее избраното домаќинство, треба да го анкетира домаќинството кое во тој период живее на таа адреса.

2.2. Пристап на анкетарот кон домаќинството

Од начинот на пристап на анкетарот зависи дали домаќинството ќе прифати соработка и учество во Анкетата.

Анкетарот треба:

- да се претстави со име и презиме и да го покаже овластувањето од Државниот завод за статистика за учество во Анкетата и својата лична карта;
- да ја објасни содржината и целта на анкетата;
- да ја нагласи важноста за учество на секое избрано домаќинство во анкетата, бидејќи неучествувањето може да го доведе во прашање успехот на оваа важна и скапа статистичка операција;
- да го запознае лицето дека податоците за лицата се тајни податоци кои представуваат службена тајна и се заштитени со закон;
- да ја нагласи случајноста за изборот на домаќинството во Анкетата
- доколку домаќинството не примило писмо со кое се најавува доаѓањето на анкетарот, треба да покаже копија од него;

Доколку членовите на домаќинството одбијат да го примат анкетарот и да учествуваат во Анкетата, анкетарот по излегувањето од домаќинството ќе ги забележи причините за одбивањето во Прашалникот за неодзив.

2.3. Општо за анкетните прашалници

За спроведување на Анкетата за приходи и услови за живеење предвидени се следните анкетни прашалници: **Прашалникот за домаќинство**, **Индивидуален прашалник** и **Прашалникот за неодзив**.

При посетата на домаќинството, доколку домаќинството прифати да биде анкетирано, анкетарот прво треба да го пополни **Прашалникот за домаќинство** преку лично интервју со лицето кое е одговорно за домаќинството т.е. сопственик на станот, лице кое плаќа кирија или некој возрасен член на домаќинството кој ја познава состојбата на домаќинството.

Индивидуалните прашалници се пополнуваат за сите членови на домаќинството кои на 01.01.2010 имаат наполнето 16 години и повеќе. Индивидуалните прашалници анкетарот треба да ги пополни преку лично интервју со соодветното лице.

Анкетарот може да ги добие податоците за анкетираното лице и од друг член на домаќинството, меѓутоа треба да настојува сите индивидуални прашалници да ги пополни со лично интервју со анкетираното лице.

3. УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА АНКЕТНИТЕ ПРАШАЛНИЦИ

3.1. ПРАШАЛНИК ЗА ДОМАЌИНСТВО

3.1.1. Кој треба да одговара на прашањата од Прашалникот за домаќинство?

На прашањата од овој прашалник треба да одговара лицето кое е одговорно за домаќинството т.е. сопственик на станот, лице кое плаќа кирија или некој возрасен член кој

добро ја познава структурата на домаќинството, расположливите средства и животните услови на домаќинството.

Лице **одговорно за домаќинството** ќе се одреди според следниве приоритети:

Приоритет(1) - лицето одговорно за сместувањето (сопственик на станот или лице кое плаќа кирија)

Приоритет(2) - член на домаќинството на возраст на 16 години и повеќе кое е најсоодветно да даде информација

3.1.2. Насловна страница

На насловната страница анкетарот треба да ги пополни следните податоци: број на домаќинството во Анкетата и разделувачкиот број (00 за иницијалното домаќинство) во предвидените полиња, име и презиме на лицето кое е одговорно за домаќинството, адресни податоци, телефонски број, мобилни телефони од други членови од домаќинството, матичен број на општината, реден број на пописниот круг, реден број на домаќинството во пописниот круг и датум на анкетирањето.

Анкетарот мора да го забележи и времето кога го започнал и завршил анкетирањето.

3.1.3. Податоци за членовите на домаќинството

За секој член на домаќинството, во дадената **Табела бр.1** "Податоци за членовите на домаќинството" се внесуваат: идентификациски број на лицето, име, односот спрема лицето одговорно за домаќинството, датум на раѓање (месец и година), пол, законска и фактичка брачна состојба, држава во која е родено лицето, државјанство, лично мислење за економскиот статус, присутност, идентификациски број на таткото, мајката и партнерот доколку живеат во тоа домаќинство и податоци за грижа за деца до 12 години (возраста се одредува со денот на анкетирање).

Идентификацискиот број на лицата се оформува на тој начин што се запишува бројот на домаќинството, потоа разделувачкиот број (00 за иницијалното домаќинство) и се додава редниот број на лицето во домаќинството.

Пример, ако бројот на домаќинството е 5000, а лицето реден број 01, се запишува на следниов начин: **5000-00-01**.

Во сите полиња од Табелата бр.1, освен полето за име, се внесуваат нумерички показатели (шифри и бројки).

Однос спрема лицето одговорно за домаќинството

Во колоната "Однос спрема лицето одговорно за домаќинството" т.е. сопственик на станот, лице кое плаќа кирија или некој возрасен член кој добро ја познава структурата на домаќинството, расположливите средства и животните услови на домаќинството се запишува шифрата од дадената табела, каде што лицето одговорно за домаќинството е 0.

Законска брачна состојба ги вклучува следниве категории:

Неженет/немажена - лица кои никогаш не биле во законски брак.

Женет/мажена - оние кои се во законски брак, регистриран според законот во земјата.

Вдовец/вдовица - лица на кои брачниот партнер е починат.

Разведен/разведена - лицата кои примиле официјален судски развод, по судско решение.

Сите лица без разлика на возраста, одговараат на ова прашање (за децата ќе се забележи неженет/немажена - (1).

Фактичка брачна состојба

Се одредува брачната состојба на лицата независно дали е законска или не (може да се разликува од законската).

Според фактичката состојба, партнерите мора да живеат во исто домаќинство.

Сите лица без разлика на возраста, одговараат на ова прашање (за децата ќе се забележи "Не е во брак" - (3).

Држава во која е родено лицето и државјанство на лицето

Се внесува троцифрениот број или букви на државите дадени под табелата.

Економски статус

Анкетарот треба да објасни кои лица спаѓаат во четирите групи и да заокружи еден од дадените модалитети според личното изјаснување на анкетираниите.

Вработени - лица кои (со договор или без), работат за јавен или приватен работодавец за плата, хонорар, надомест, награди, исплата на база на постигнати резултати или во натура, вклучувајќи ги и работодавците, самовработените, земјоделците и неплатените семејни работници.

Невработени - лица кои активно бараат работа и се подготвени и можат да започнат со работа. (не е неопходно лицето да е пријавено во Агенцијата за вработување)

Пензионери - лицето е пензионер (престанал со работа според стажот или потребната возраст) или се пензионирало порано од други причини

Друго неактивно лице - дете, ученик, домаќинка и др.

Идентификациски број на таткото, мајката и партнерот доколку живеат во тоа домаќинство

Се внесува идентификацискиот број на таткото, мајката и партнерот, вклучувајќи ги и очувот и макеата кои живеат во домаќинството кој се препишува од првата колона (последните две цифри).

Податоци за грижа за деца на возраст до 12 години

Се пополнува бројот на часови во вообичаена недела кои детето ги поминува во некој од наведените модалитети.

3.1.4. Податоци за домаќинство

Во Прашалникот за домаќинството се прибираат податоци за:

- домување и услови за живеење;
- сопственост и трошоци за станот;
- финансиска состојба на домаќинството;
- вредност на потрошените производи од сопствено производство;
- социјална и семејна помош примени во домаќинството во 2009г.

ДОМУВАЊЕ И УСЛОВИ ЗА ЖИВЕЕЊЕ

Прашање бр.1 Место на живеење

Единечна семејна куќа (одвоена или полуодвоена) - подразбира дека внатрешниот простор, одржувањето и другите услуги не се делат со други станови. Меѓутоа, не е исклучено делењето на градината или други надворешни површини.

Одвоена - нема заеднички сидови со друг стан.

Полуодвоена - два стана делат барем еден сид (лепенка) или на два вертикално поврзани стана.

Стан во зграда - подразбира станбен простор каде одржувањето или другите услуги се делат со другите единици во зградата.

Друг вид на живеалиште - во колиба и др. нестанбени површини.

Прашање бр.2 Број на соби

Соба е дневен простор од најмалку 4 м² со висина преку 2 метра.

Број на соби, тоа се соби кои домаќинството ги користи не сметајќи ги кујните, бањите и тоалетите. Исклучени се собите кои се користат само за деловни цели, холовите, гардеробите и спајзовите.

Ако собата се користи за готвење, но и за други потреби (и како кујна и како дневна соба), треба да се вклучи во бројот на собите; ако се користи главно за готвење, треба да се исклучи. Собата која се користи само за работа (бизнис) се исклучува, меѓутоа ако се користи и за приватни потреби се вклучува во бројот на собите.

Прашање бр.3 Поседување на туш или када и внатрешен тоалет

Прашањето се одговара со “Да” или “Не”. Под внатрешен тоалет се мисли на тоалет со водоводна инсталација за самостојно користење од страна на домаќинството. Ако тоалетот го користат повеќе домаќинства, се забележува “Да”.

Прашање бр.4 Поседување на трајни добра

При пополнување на ова прашање (поседување или користење на трајни добра) се запазуваат следниве правила:

Одговор 1 “Да” се посочува не само ако домаќинството е сопственик на предметите, туку и во случаите кога предметот е на располагање за користење од други лица, се уште се исплаќа или е на заем. Ако предметот се користи само за работа, на пример, компјутер или автомобил се забележува дека домаќинството не го користи.

Одговор 2 “Не, не може да си дозволи” се посочува тогаш кога домаќинството би сакало да го користи предметот, но не може да си дозволи поради недостиг на средства.

Одговор 3 “Не, од други причини” се посочува кога домаќинството проценува дека тој предмет не му е неопходен поради недостиг на интерес, возраст, писменост и други причини.

Прашање бр.5 Проблеми во станот

Проблемите поврзани со станот се според проценката на домаќинството. Не постојат општи стандарди за дефинирање на овие проблеми. Со ова прашање треба да се утврди дали домаќинството смета дека станот му е премногу темен, нема доволно светлина и дали бучавата од соседите или од улицата е проблем за него или не.

Прашање бр.6 Затопливање

Се утврдува можноста на домаќинството да плати за адекватно затопливање на станот. Се одговара со “Да” или “Не”.

Прашање бр.7 Проблеми со животната околина

Прашањата за животната околина и ризиците од криминал се однесуваат за најблиската потесна околина (соседство, село) местото каде домаќинството живее, пазарува, оди на прошетка, место каде играат децата и др., а не како проблем за сите локалитети или за земјата во целина.

Прашање бр.8 Поседување на станот

За да се утврди статусот на сопственост постојат следниве дефиниции:

Сопственик - Лицето кое живее во домаќинството е сопственик ако има документ за сопственост. Сопственикот на станот треба да е член на домаќинството. Ако станот е обезбеден од некој роднина (на пример, родител кој им обезбедил стан на неговите деца) кој не е член на домаќинството, треба да се избере еден од останатите два понудени модалитета, во зависност од тоа дали домаќинството плаќа или не за користење на станот.

Станар/потстанар што плаќа кирија. Ги опфаќа и случаите и кога киријата се плаќа од средствата на домаќинството или пак од други извори. Потстанарите плаќаат кирија по пазарна цена или по цена пониска од пазарната, односно повластена.

Домаќинството живее во станот без да плаќа кирија. Ги опфаќа случаите кога не се плаќа кирија, како на пример кога станот е обезбеден од работа или од приватни извори (роднини и слично).

СОПСТВЕНИЦИ

Прашање бр.9 Идентификациски број на сопственикот на станот

Доколку станот гласи на двајца сопственици кои живеат во тоа домаќинство, да се запишат идентификациските броеви на двата сопственика.

Прашање бр.10 Година на купување, наследен или стекнат стан

Сопствениците одговараат за годината кога е купен, наследен или стекнат станот, но не и за годината на изградба.

Прашање бр.11 Месечна рата на кредит за станот

Месечната рата доколку домаќинството има земено кредит за купување или реновирање на станот.

Прашање бр.12 Просечните месечни трошоци за комунални услуги за станот

Просечните месечни трошоци за комунални услуги (вода, струја и затоплување), вклучувајќи ги и трошоците за огревно дрво и реновирање.

Прашање бр.13 Процена за месечна кирија

На ова прашање анкетарот треба да се потруди да добие процена на домаќинството колкава месечна кирија по пазарна цена би платило за станот во кој живее, доколку би било потстанар, а не сопственик. Треба да се внимава да се даде чист износ на кирија за ненаместен станбен простор.

Расходите како на пример, за вода, струја, затоплување и др. треба да се исклучат. Исто така треба да се исклучат и редовните поправки и одржување и други услуги поврзани со станот.

ПОТСТАНАРИ

Прашање бр.14 Идентификациски број на потстанарот кој плаќа кирија

Доколку договорот за закупнина гласи на двајца членови кои живеат во тоа домаќинството, да се запишат идентификациските броеви на двата членови.

Прашање бр.15 Година на вселување во станот како потстанар

Потстанарите одговараат за годината во која се вселиле во тој стан, но не и година на изградба.

Прашање бр.16 Просечните месечни трошоци за комунални услуги за станот

Потстанарите ги наведуваат просечните месечни трошоци, тука спаѓаат: трошоците за комунални услуги за вода, струја и затоплување, вклучувајќи ги и трошоците за огревно дрво.

Прашање бр.17 Месечна кирија за станот

Потстанарите ја наведуваат месечната кирија што ја плаќаат за станот. Тука не се вклучуваат трошоците за вода, струја и затоплување.

Одговор се дава посебно: како потстанар кој плаќа кирија по пазарна цена или како потстанар кој плаќа кирија по пониска од пазарната цена.

Прашање бр.18 Процена за месечна кирија

На ова прашање одговараат само потстанарите кои плаќаат кирија по цена пониска од пазарната.

На прашањето, анкетарот треба да се потруди да добие процена на домаќинството колкава месечна кирија по пазарна цена би платило за станот во кој живее. Треба да се има предвид да се даде чист износ на кирија за ненаместен станбен простор.

Расходите како што се, за вода струја и затоплување и др. треба да се исклучат. Исто така треба да се исклучат и редовните поправки и одржување и други услуги поврзани со станот.

КОРИСНИЦИ КОИ НЕ ПЛАЌААТ КИРИЈА

Прашање бр.19 Идентификациски број на корисникот на станот

Се запишува идентификацискиот број на членот од домаќинството кој го користи станот без да плаќа кирија.

Прашање бр.20 Година на вселување во станот како корисник без да плаќа кирија

Корисниците кои не плаќаат кирија одговараат за годината во која се вселиле во тој стан, но не и за годината на изградба.

Прашање бр.21 Проценка за месечна кирија

На прашањето, анкетарот треба да се потруди да добие проценка на домаќинството колкава кирија по пазарна цена би платило за станот во кој живее. Треба да се внимава да се даде чист износ на кирија за ненаместен станбен простор, без расходите за вода, струја, затоплување и др.

Прашање бр.22 Просечни месечни трошоци за комунални услуги

Корисниците кои не плаќаат кирија ги наведуваат просечните месечни трошоци во кои спаѓаат: трошоците за комунални услуги за вода, струја, затоплување (вклучувајќи ги и трошоците за огревно дрво) и трошоците за реновирање.

ТРОШОЦИ ЗА СТАНОТ

Овие прашања се однесуваат за сите домаќинства, без разлика дали се сопственици, потстанари или корисници кои не плаќаат кирија.

Прашање бр.23 Трошоци за станот и нивното влијание

Можни одговори се:

Претставува голем товар

Товар до одреден степен

Воопшто не се товар и

Немаме такви трошоци

Прашање бр.24 Заостанати долгови

Доколку во последните 12 месеци домаќинството имало заостанати долгови од кредити за купување и реновирање на станот, кирија, сметки за комунални услуги, и нестанбени кредити, одговара еден од можните одговори: “Да”, “Да, 2 и повеќе пати”, “Не” или ако воопшто немало “Не сме имале таков трошок”.

ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА НА ДОМАЌИНСТВОТО

Прашање бр.25 Можности на домаќинството

Со ова прашање се утврдуваат можностите на домаќинството дали може да си дозволи да плати еднонеделен одмор надвор од домот кога ќе посака и јадење со месо, риба или соодветно вегетаријанско јадење секој втор ден.

Одговорот за двонеделен одмор е “**Не**”, кога:

- еден или неколку членови на домаќинството можат да одат на одмор, но поголемиот дел не може.

- се сместуваат кај роднини или пријатели, без да плаќаат за престој.

Одговорот за купување храна секој втор ден е “Не”, кога:

- домаќинството сака да консумира, но не може да си дозволи поради материјални трошоци.

Прашање бр.26 Нестанбени кредити и заеми и нивното влијание

Тука станува збор само за нестанбените кредити и заеми на домаќинството.

Можни одговори се:

Претставува голем товар

Товар до одреден степен

Воопшто не се товар и

Немаме земено никакви кредити

Прашање бр.27 Проценка на можностите за задоволување на потребите

Да се даде проценка од страна на домаќинството дали во вкупниот месечен приход со кој располага, би можело да ги задоволи своите потреби.

Прашање бр.28 Минимални потребни финансиски средства

На прашањето колкави се минималните финансиски средства на месечно ниво со кои домаќинството би можело нормално да живее, се запишува износот во денари.

Прашање бр.29 Приходи од изнајмување

Доколку домаќинството имало приходи од изнајмување на имот или земја во текот на цела 2009 година, да се запише износот во денари на вкупната нето-вредност по одбивањето на таксите, даноците, одржувањето, осигурувањето и другите давачки.

ВРЕДНОСТ НА ПОТРОШЕНИТЕ ПРОИЗВОДИ ОД СОПСТВЕНО ПРОИЗВОДСТВО

Прашање бр.30 Одгледување на земјоделски производи и домашни животни

Прашањето се поставува општо за сите домаќинства, дали во текот на 2009 година одгледувале земјоделски производи и/или домашни животни, истовремено и за сопствени потреби и за продажба (вклучувајќи ги и дворните места).

Прашање бр.31 и 32 Вредност на потрошените производи од сопствено производство

Се утврдува консумирањето на производите кои домаќинството само ги произвело и доколку има такви, се проценува нивната вредност во текот на 2009 година, изразена во денари.

СОЦИЈАЛНА И СЕМЕЈНА ПОМОШ ПРИМЕНИ ВО ДОМАЌИНСТВОТО ВО ТЕКОТ НА 2009 ГОДИНА

Прашање бр.33 Приходи на лица под 16 годишна возраст

Се прибираат приходите кои децата во домаќинството на возраст под 16 години ги примаат во облик на: пензија од починат родител или стипендија.

Во прашањето не се вклучени издржувањата за деца од разведени родители кои не живеат во домаќинството, тие се наведуваат во прашање 35.

Прашање бр.34 Социјални надоместоци

Социјалната помош претставува помош во пари или во натура, со цел да ги дополнат или заменат приходите за основните животни потреби или да ги задоволат инцидентно настанатите потреби на лица или на семејства.

Тука спаѓаат еднократна или континуирана месечна помош за:

- детски додаток,
- социјална помош.

Во додатоци за деца спаѓаат: додаток за новороденче, родителски додаток за дете, детски додаток и додаток за деца со траен инвалидитет. Во социјална помош спаѓаат додатоци и други надоместоци врз основа на социјална заштита.

Прашање бр.35 и 36 Трансфери меѓу домаќинствата

Трансферите меѓу домаќинствата се износи кои домаќинството ги давало или примало во текот на 2009 година, во пари и во натура.

Во трансферите, примени и давани на други лица кои не се членови на домаќинството се вклучени:

- задолжителна издршка од разведен родител дадена на деца или примена од родител кој живее во друго домаќинство;
- доброволен трансфер на готовина дадена и примена за деца, лица и домаќинства во земјата и во странство.

Во овие прашања се опфатени и трансферите меѓу домаќинствата надвор од земјата.

Прашање бр.37 Идентификациски број на лицето кое одговарало на прашањата

Се запишува идентификацискиот број на лицето од домаќинството кое одговарало на прашањата од Прашалникот за домаќинство. Бројот се препишува од Табелата бр.1.

3.2. ИНДИВИДУАЛЕН ПРАШАЛНИК

3.2.1. Насловна страница

Анкетарот треба да го запише бројот на домаќинството, разделувачкиот број и бројот на лицето во предвидените полиња, односно идентификацискиот број на лицето.

Идентификацискиот број на лицето мора да биде истиот како во **Табела бр.1** "Податоци за членовите на домаќинството" во Прашалникот за домаќинство.

Исто така се пополнува и редниот број на домаќинството во пописниот круг, кој се наоѓа подолу на насловната страна.

3.2.2. Содржина на Прашалникот

Индивидуалниот прашалник се пополнува за секој член на домаќинството кој на **01.01.2010 година има наполнето 16 години и повеќе.**

Со овој прашалник се прибираат податоци со лично анкетирање на секое лице поединечно за:

- основни податоци за лицето, образование, здравје и пристап до здравствената заштита;
- работа, тековна и претходна економска активност, вработеност и невработеност;
- податоци за основната и дополнителната работа на лицата кои работат во моментот;
- економска активност во текот на 2009 година;
- приходи од плати, надоместоци или други награди од работа како вработен со или без договор во текот на 2009 година;
- приходи од самовработување во текот на 2009 година;
- приходи од пензии, надоместоци, хонорари и друго;
- приходи од дивиденди и камати.

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

Анкетарот мора да го забележи времето кога го започнал и завршил анкетирањето.

Прашање бр.1, 2 и 3 Име и презиме, возраст и пол

На предвидените линии се запишуваат основните податоци: име, презиме, месец и година на раѓање на анкетираното лице и се заокружува 1 или 2 за пол.

ОБРАЗОВАНИЕ

Прашање бр.4, 5 и 6 Образование

Овие прашања се однесуваат на општото образование (основно), средното образование и високото образование (вишо и високо), како и за магистри и доктори на науки.

Информациите што ги бараме со овие прашања се однесуваат на **образованието кое тековно го посетува** анкетираното лице (прашање бр.4 и 5) и **највисокиот степен на образование што го завршило и годината на завршување** (прашање бр.6).

ЗДРАВЈЕ

Прашање бр. 7 - 13 Здравствена состојба и пристап до здравствената заштита

Анкетираните лица треба да дадат свое мислење за тоа како ја оценуваат својата здравствена состојба, дали имаат некакво хронично, трајно заболување или инвалидност и колку тоа го отежнува нивното секојдневие. Дали лицата во текот на последните 12 месеци имале потреба од посета на лекар или забележар, дали побарале помош во некоја здравствена институција и доколку не побарале, кои биле основните причини.

ВРАБОТЕНОСТ

Прашање бр.14 Работа

Со ова прашање се утврдува економскиот статус, вработеноста и невработеноста на лицето според дефинициите на Меѓународната организација за труд (ILO).

Под **работа** се подразбира извршување на каква било работа за време на **последната недела, барем 1 час за плата или профит, вклучувајќи ја неплатената активност**.

Плаќањето може да биде во пари или во натура (производи и услуги). На ова прашање, лицата кои имаат одговор "Да" - 1 преминуваат на прашањето бр.16, додека лицата кои на прашањето имаат одговорено "Не" - 2, преминуваат на наредното прашање бр.15.

Прашање бр.15 Отсуство од работа

Ако лицето има работа од која отсуствува во моментот заради болест, одмор, породилно отсуство или други причини, се заокружува одговор "Да" - 1.

Прашање бр.16 Сегашна економска активност, за вработеноста и невработеноста

Анкетарот треба да објасни кои лица спаѓаат во дадените групи и да заокружи еден од модалитетите според личното изјаснување на анкетираните.

Целта е да се забележи личното мислење и разбирање на лицето за главната работа во моментот.

Работа

Под **работа** се подразбира извршување на каква било работа за плата или профит. Плаќањето може да биде во пари или во натура (производи и услуги).

Вработени се лица кои работат за јавен или приватен работодавец за плата, хонорар, надомест, награди, исплата врз база на постигнати резултати или во натура.

- Вработените обично работат за некој работодавец надвор од домаќинството, но, на пример, синот или ќерката кои работат во фирмата кај нивниот татко и примаат регуларна плата, се сметаат како вработени.

- Жената која се грижи за дете во нејзиниот дом, се смета како вработена ако е платена за таа работа од некоја јавна институција, а ако работи самостојно се смета за вработена или самовработена.

- Лицата кои се на обука и кои во текот на обуката се вклучени во процесот на производство на производи и услуги и примаат плата, се сметаат за вработени.

- Свештените лица (од која било религија) се сметаат за вработени.

- Лицата кои напоредно работат во нивната слободна професија и за јавен или приватен работодавец, а работат и како самовработени (на пример, лекари со сопствена пракса, а работат и во болница), треба да се класифицираат според статусот каде што работат повеќето работни часови.

Самовработени се лицата кои имаат претпријатие, дуќан, земјоделски имот или извршуваат слободна професија (адвокати, уметници, филмски работници и сл.) и се смета дека работат ако:

- работат во сопствено претпријатие, дуќан, земјоделски имот или извршуваат слободна професија со цел да остварат профит, дури и ако не успеваат во тоа;
- го поминуваат времето во извршување на работите во сопственото претпријатие, дуќан, земјоделски имот или слободна професија, дури и ако не успеат ништо да продадат, да извршуваат некоја услуга или пак, да произведат нешто (на пример архитект кој го поминува времето во своето претпријатие очекувајќи ги потенцијалните клиенти; земјоделец кој го поминува времето во поправање на своите земјоделски машини; лице кое посетува некој состанок или семинар);
- купуваат или инсталираат опрема и набавуваат други средства кои им се потребни за почнување на нов бизнис.

Семејните работници треба да се категоризираат како **самовработени** лица. Тоа се лица кои работат во семеен бизнис или на земјоделски имот без плата, но би требало да живеат во истото домаќинство како и сопственикот на земјоделскиот имот и да имаат заеднички интереси со домаќинството. Тие лица периодично примаат надомест во форма на бенифиции и натура.

Сепак, ова се применува само кога бизнисите се сопственост или раководени од самите индивидуалци или од роднини. Според тоа, неплатената хуманитарна работа, доброволно извршена, не треба да се вклучува.

Категоријата ги вклучува:

- синот или ќерката кои живеат во домаќинството и работат во бизнисот на родителите или на земјоделскиот имот на родителите без плата;
- жената која му помага на својот сопруг во неговата работа без плата

Категоријата не ги вклучува:

- синот или ќерката кои живеат во домаќинството и работат во бизнисот на родителите или на земјоделскиот имот на родителите и формално примаат плата - во тој случај тие се вработени;
- жената која му помага на својот сопруг во неговата работа и формално прима плата
- во тој случај таа е вработена;

Полно / скратено работно време

Полно работно време - се означува за сите лица кои неделата кога се анкетираат работат полно работно време (40 часа) пропишано со закон. Претпријатието, односно работодавецот може да воведат и покусо работно време од 40 часа во случаите и под условите утврдени со закон, и во тој случај правата на работниците се изедначуваат со работниците кои работат 40 часа во неделата. На работникот кој работи на особено тешки и штетни по здравјето работи (на пример: под зголемен или намален воздушен притисок, под дејство на штетни зрачења, зголемена бука или вибрација, под земја или вода, работа на летачки персонал итн.) работното време му се скратува сразмерно на штетното влијание врз неговото здравје, односно работна способност, но не е покусо од 30 часа во работната недела. Така утврденото работно време се изедначува со полното работно време.

Скратено работно време - се означува за оние лица кои доброволно работат покусо од полното работно време поради семејни обврски (нега на болен член на семејството и сл.), или пак самите избрале таква работа која според својата природа се извршува со скратено работно време (на пример: благајници на театар, чистачи во помали претпријатија, келнери кои работат само 4 часа навечер додека е зголемен обемот на работата, наставници за предмет за кој според бројот на одделенијата во училиштето наставата се одржува девет или четиринаесет часа неделно итн.)

Пензионер - Лице кое ја напуштило својата работа откако ги исполнило критериумите за возраст и/или стаж.

Вработените и самовработените лица без разлика дали работат со полно или скратено работно време, преминуваат на прашање бр.20

Прашање бр.17 Барање работа

Анкетираното лице треба да одговори дали во последните 4 недели преземало некакви активности за да најде работа како вработен или самовработен преку Агенција за вработување, огласи во весници, списанија, интернет, пријатели, роднини и др.

Прашање бр.18 Можност да почне со работа во следните 2 недели

Ако анкетираното лице најде работа во неделата кога е анкетирано, треба да одговори дали ќе може да почне со работа во следните две недели по анкетањето.

Прашање бр.19 Работен век

Прашањето за тоа дали лицето воопшто некогаш работело, се однесува за лице кое работело за плата, хонорар или натура, континуирано со полно или скратено работно време, најмалку 6 месеци.

Не се смета дека лицето работело, ако работата му била периодична (пример студент кој работел за време на летниот одмор, по кој се вратил на студии).

Прашање бр.20 Занимање

На ова прашање одговараат сите лица што работат во моментот на анкетањето (вработени и самовработени) и оние кои некогаш работеле за плата, хонорар или натура, континуирано со полно или скратено работно време, најмалку 6 месеци т.е.заокружиле 1, 2, 3 или 4 на прашањето16 или одговориле “Да”-1 на прашањето бр.19.

Доколку сега не се вработени а некогаш работеле, се запишува занимањето на последното работно место.

Треба да се напише точниот назив на работното место на анкетираното лице независно од неговата школска и стручна подготовка. Така на пример, лицето кое завршило правен факултет може да биде: професор, судија, адвокат, новинар итн. Исто така, ако лицето кое завршило правен факултет стекнува средства за живот со извршување на некое занимање за кое не е потребно висока стручна подготовка, тогаш се впишува називот на тоа занимање (на пример: келнер, таксист и слично).

Треба да се истакне дека анкетираното лице за ова прашање се определува според вообичаените задачи што ги извршува/ло. Доколку извршува/ло повеќе видови работа, се определува според работата на која поминува/ло најголем дел од работното време.

Описот на занимањето треба да биде што е можно попрецизен. На пример: возач на вилушкар, алатничар, продавач на зеленчук на пазар, продавач на мебел и слично.

Анкетарот не треба да прифати воопштен одговор со кој анкетираното лице се изјаснува како: работник, раководител, мајстор, службеник, референт-техничар и слично.

Прашање бр.21 Професионален статус на главната работа

На ова прашање одговараат сите лица што работат во моментот на анкетањето (вработени и самовработени) и оние кои некогаш работеле за плата, хонорар или натура, континуирано,најмалку 6 месеци.

Доколку сега не се вработени а некогаш работеле, се запишува статусот на главната работа на последното работно место.

Можни одговори:

- работодавец,
- вработен за сопствена сметка,
- вработен или
- неплатен семеен работник.

Работодавци

Работодавци со вработени се дефинирани како лица кои работат во сопствено претпријатие, дуќан, земјоделски имот или извршуваат слободна професија со цел да остварат профит, кои имаат вработено барем едно лице.

Вработени за сопствена сметка

Вработени за сопствена сметка се дефинирани како лица кои работат во сопствено претпријатие, дуќан, земјоделски имот или извршуваат слободна професија со цел да остварат профит, кои немаат вработено ниту едно друго лице.

Според тоа, лицето може да ангажира членови од сопственото семејство без да им плаќа. Во оваа категорија спаѓаат земјоделците кои работат самостојно или имаат помош од членовите од домаќинството.

Вработени

Вработени се лица кои работат за јавен или приватен работодавец за плата, хонорар, надомест, награди, исплата врз основа на постигнати резултати или во натура.

Неплатени семејни работници

Неплатени семејни работници се лицата кои помагаат во работењето на семејниот бизнис или на земјоделскиот имот без плата, но треба да живеат во истото домаќинство како и сопственикот на земјоделскиот имот и имаат заеднички интереси со домаќинството.

Сите, освен вработените прескокнуваат на прашањето бр.24, а вработените продолжуваат на прашање бр.22.

Прашање бр.22 Договор за работата

На ова прашање одговараат сите лица што работат во моментот на анкетирањето (вработени и самовработени) и оние кои некогаш работеле за плата, хонорар или натура, континуирано, најмалку 6 месеци.

Доколку сега не се вработени а некогаш работеле, се запишува видот на договорот на последното работно место.

Лицето треба да заокружи една од понудените варијабли: договор на неопределено, на определено време, друг вид договор за работа или нема писмен договор.

Прашање бр.23 Раководна функција на работата

На ова прашање одговараат сите лица што работат во моментот на анкетирањето (вработени и самовработени) и оние кои некогаш работеле за плата, хонорар или натура, континуирано, најмалку 6 месеци.

Доколку сега не се вработени а некогаш работеле, се запишува дали лицата имале раководна функција на последното работно место.

Раководната функција вклучува формална одговорност за директно раководење со група на вработени. Тоа подразбира дека раководителот или контролорот ја презема одговорноста во работата, ја насочува работата и гледа дали е добро и правилно извршена.

Забелешка за анкетарот

Анкетарот треба да го насочи лицето за продолжување на наредното прашање. Ако одговорот на прашањето бр.16 е 1, 2, 3 или 4, продолжува на прашањето бр.25, а во спротивно преминува на прашањето бр.34.

Прашање бр.25 Број на вработени во деловниот субјект/единицата во состав

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Бројот на вработени се однесува на деловниот субјект. Во бројот на вработени се вклучува и анкетираното лице.

Доколку се знае точниот број, а тој е од 1 до 10, тогаш се запишува бројот. Доколку пак бројот е поголем од 10 или не се знае точниот број, се заокружува некој од дадените модалитети.

Прашање бр.26 Дејност на деловниот субјект

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

а) Полно име на деловниот субјект каде што работите?

Се впишува називот на деловниот субјект во кој работи лицето кое се анкета.

Деловни субјекти се сите правни и физички лица кои вршат дејност во Република Македонија, регистрирани од надлежен орган (трговец-поединец, трговски друштва, органи на државната управа, органи на единиците на локалната самоуправа, здруженија на граѓани и фондации, верски заедници и религиозни групи, политички партии, дипломатско-конзуларни претставништва, претставништва на меѓународни организации, банки и други финансиски организации, деловни субјекти основани врз основа на посебни закони од областа на здравството, образованието, науката, културата, задруги, лица кои се занимаваат со слободни занимања - адвокати, нотари, лекари, архитекти, слободни уметници, сметководители и др. или дуќан во кој лицето последната недела ја извршувало главната дејност.

б) Која е главната дејност на деловниот субјект, односно единицата во состав на деловниот субјект во кој работите?

Се впишува називот на главната дејност на деловниот субјект. Доколку лицето работи во единица (погон, продавница) која е во состав на некој деловен субјект, тогаш се впишува дејноста на таа единица во состав.

На пример: ако анкетираното лице работи во АД "Наум Наумовски Борче", на линијата се запишува описот на главната дејност - производство на детергенти.

Доколку лицето работи во единица (погон, продавница, градилиште, стовариште) која е во состав на некој деловен субјект, тогаш се впишува дејноста на таа единица во состав.

На пример: ако анкетираното лице работи во погон за пластични маси на АД "Наум Наумовски Борче", на линијата за опис се запишува - друга преработка на пластични маси, односно производство на плочи, листови, цевки и профили од пластични маси.

Во одговорот треба прецизно да се опише видот на производот што го произведува, односно продава деловниот субјект или единицата во состав каде што работи лицето кое се анкетира. На пример: преработка на алуминиум, преработка на бакар (обоени метали), производство на сапуни и детергенти, производство на парфеми и тоалетни препарати (хемиски производи), превоз на патници, превоз на стока, трговија на мало со нафтени деривати.

За лицата кои работат во одредени институции, се запишува називот на институцијата. На пример: Министерство за надворешни работи, Министерство за одбрана, Државен завод за статистика итн.

За лица кои работат во занаетчиски, трговски, угостителски и други приватни дуќани (сопственици, сосопственици, работници или членови што помагаат на домаќинството), на линиите треба да се впише називот на дејноста што се врши во дуќанот (со прецизирање на услугите што ги нуди). Пример: поправка на чизми, обувки и други предмети од кожа (чевлар).

За лицата кои се занимаваат со слободни занимања, се дава целосен опис на претежната дејност (на пример: самостоен преведувач, самостоен вајар, адвокат, нотар, лекар, писател, пејач, архитект, сметководител и слично), или опис на дејноста што ја врши физичко лице како самовработен (на пример: производство на облека, дејност-чистачи на објекти, дејност-пренесување на товар, дејност-чистач на обувки, трговија на мало со среќки).

Ако деловниот субјект извршува повеќе од овие дејности, тогаш како главна се зема онаа од која се остварува најголем дел од вкупниот приход.

За индивидуалните земјоделци кои работат како сопственици на свој земјоделски имот и за неплатените семејни работници кои помагаат на тој имот, на линиите треба да се впише претежната дејност што се врши на имотот (на пример: одгледување на говеда, одгледување на овци и кози, одгледување на овошни и лозови садници, производство на грозје, одгледување на житни растенија и други посеви и производство на семе од нив, одгледување на индустриски растенија и производство на семе од нив и слично).

Прашање бр.27 Број на работни часови, вообичаено неделно, на главната работа

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Ова прашање се однесува на вообичаените работни часови кои анкетираното лице треба да ги одработи неделно. Значи, не станува збор за часовите кои лицето фактички ги одработило во референтната недела, туку за вообичаените часови на работа.

Прашање бр.28 Промена или напуштање на работата

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Промената на работата е настаната ако лицето ја напуштило својата работа или ако го променило работодавецот, во текот на последните 12 месеци. Исто така промената на видот на договорот за работа (договор на дело, договор на определено и неопределено) кај ист работодавец претставува промена на работата. Од друга страна пак, менувањето на работните места кај ист работодавец не претставува промена на работата.

Одговорите се "Да" -1 или "Не" -2.

Прашање бр.29 Причини за промената или напуштањето на работата

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Доколку на прашањето бр.28 е одговорено со "Да" -1, се наведува која е основната причина за промена или напуштање на работата.

Можни одговори:

- Сте нашле или барате подобра работа
- Ви завршил привремениот договор
- Работодавецот ве обврзал да престанете (затворање на бизнисот, редуцирање на вработените, предвременно пензионирање, отпуштање и др.)
- Продажба или затворање на сопствен фамилијарен бизнис
- Раѓање на дете/ грижа за децата или возрасен на кој му е потребна нега
- Работата на партнерот бара да се преселите во друга област
- Друга причина (студирање, болест, пензионирање и др.)

Прашање бр.30 Дополнителна (втора, трета) работа

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Ова прашање се однесува на дополнителната платена работа, односно работата која анкетираното лице ја извршува покрај својата главна работа и тоа најчесто поради дополнителната заработувачка. Дополнителната работа не мора да значи само работа во регистрирано претпријатие или дуќан туку ги опфаќа сите работи со чие извршување анкетираното лице стекнува дополнителна заработотувачка (на пример: земјоделски, механичарски, водоинсталатерски, молерски и други).

Како дополнителна работа не се смета промената на работата или работата која е извршувана во различни периоди.

Прашање бр.31 Број на работни часови, вообичаено неделно, на дополнителната работа

На ова прашање одговараат само вработените и самовработените.

Ова прашање се однесува на вообичаените работни часови кои анкетираното лице треба да ги одработи неделно на дополнителната работа. Значи, не станува збор за часовите кои лицето фактички ги одработило во референтната недела, туку за вообичаените часови на дополнителната работа.

Забелешка за анкетарот

Анкератот треба да ги собере часовите од прашањата 27 и 31 и доколку тие се помалку од 30, заокружува 1, а во спротивно 2.

Прашање бр. 33 Причина за работа помалку од 30 часови

Доколку вкупните неделни работни часови се помалку од 30, треба да се наведе и основната причина за тоа. Понудените одговори се:

- Посетувате образование или обука
- Лична болест или неспособност
- Сакате да работите повеќе часови но не можете да најдете работа со полно работно време или да работите повеќе часови на оваа работа
- Не сакате да работите повеќе часови
- Бројот на часови на сите работни места се сметаат како полно работно време
- Работа во домаќинството, чување деца или други лица
- Други причини

Прашање бр.34 и 35 Возраст при почеток со првата работа и вкупно време поминато на работата

Работниот век е опфатен со: возраста кога лицето започнало со првата работа и вкупната вработеност како вработен или самовработен, изразена во години.

Прашање бр.36 Промена во економскиот статус

На ова прашање се утврдува дали имало промена во економскиот статус на лицето во текот на последните 12 месеци. Одговорите се 1 “Да” и 2 “Не”.

Прашање бр.37 Варијабли на промени на економскиот статус

Оваа варијабла се прибира за да се воочи каква била последната промена доколку ја имало во економскиот статус на лицето во текот на последните 12 месеци. Понудени се следниве варијабли:

Вработен >> Невработен
Вработен >> Пензионер
Вработен >> Друго неактивно лице
Невработен >> Вработен
Невработен >> Пензионер
Невработен >> Друго неактивно лице
Пензионер >> Вработен
Друго неактивно лице >> Вработен
Друго неактивно лице >> Невработен
Друго неактивно лице >> Пензионер

ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ ВО ТЕКОТ НА 2009 ГОДИНА

Прашање бр.38 Ангажираност во текот на поединечни месеци во 2009 година

Со Табелата се утврдува економската активност на лицето по месеци во текот на 2009 година. Се заокружува одговор за секој месец поединечно.

Статусот се одредува по **лично изјаснување** на лицата и според истите дефиниции и објасненија како во прашањето бр.16.

Ако повеќе од еден вид на активност се јавува во ист месец, се дава предност на економската активност (“главна активност: работа”) над нееекономската активност или над неактивноста.

ПРИХОДИ ОД САМОВРАБОТУВАЊЕ ВО ТЕКОТ НА 2009 ГОДИНА

Прашање бр.39 Самовработени во текот 2009 година

Со ова прашање се разграничува кои лица ќе треба да одговараат на наредните прашања за приходи од самовработување во текот на 2009 година.

Лицата кои работеле само како самовработени (работодавец, вработен за сопствена сметка, занаетчија, земјоделска активност и сл) или пак кои покрај тоа што биле вработени имале и приход од самовработеност, продолжуваат да одговараат на наредните прашања за приходите од самовработување.

Доколку лицата во текот на 2009 година работеле само како вработени или воопшто не работеле, во тој случај треба да одговорат “Не”-3 и да преминат на прашање бр.43.

Прашање бр.40-42 Приходи на самовработените во 2009 година

Во групата на приходи од самовработеност, наведени се: приходи како работодавец, вработен за сопствена сметка, од земјоделска дејност, занает или друг вид на самовработеност.

Лицата одговараат со “Да” или “Не”. Доколку е одговорено потврдно, треба да се продолжи со прашање бр.41 или ако е негативно се преминува на прашање бр 43.

Нето-заработка/загуба од самовработување е износ што останува откако од вкупните приходи ќе се одбијат сите расходи и платите, вклучувајќи ги и даноците и придонесите за социјално осигурување.

Кај прашањето заработка/загуба како самовработен, наведени се следниве можни одговори:

- заработка/загуба како работодавец,
- заработка/загуба како вработен за сопствена сметка,
- заработка/загуба од земјоделска дејност,
- заработка/загуба од занает или друг вид на самовработеност.

Лицата одговараат со заокружување на еден од модалитетите - “Заработка” или “Загуба” и го наведуваат износот.

ПРИХОДИ ОД ПЛАТИ, НАДОМЕСТОЦИ ИЛИ ДРУГИ ПРИМЕНИ НАГРАДИ ОД РАБОТА КАКО ВРАБОТЕН СО ИЛИ БЕЗ ДОГОВОР ВО ТЕКОТ НА 2009 ГОДИНА

Прашање бр.43 Приходи на вработените во текот на 2009 година

Прашањето се однесува за годишната нето заработувачка во текот на 2009 година, како вработен.

Нето-приходот е износ што останува откако ќе се одбијат сите трошоци, како и даноците и придонесите за социјално осигурување.

Тука се вклучени: платата, надоместоците за годишен одмор, прекувремена работа, за работење на друга локација, разни провизии, напојници, награди, екстра плати и др. надоместоци по основ на вработеност.

Сите оние кои немале никакви приходи, го заокружуваат последниот модалитет “Немам приходи по основ на вработеност” и преминуваат на прашање бр.45.

Прашање бр.44 Неготовински приходи

Прашањето се однесува за 2009 година, доколку вработениот добил од работодавецот неготовински приходи во облик на: платени сметки за комунални услуги, телефон, станарина, бензин, организиран превоз од и до работа, храна во менза и др. треба да се одреди вкупната вредност пресметана во денари.

ПРИХОДИ ОД ПЕНЗИИ, НАДОМЕСТОЦИ, ХОНОРАРИ И ДРУГО

Прашање бр.45 Приходи од пензии, надоместоци, хонорари и др.

Ако лицето прима некои од следниве видови на пензии и надоместоци, треба да се наведе **месечниот** износ и бројот на месеци во кои надоместокот е примен во 2009 година.

Сите оние кои немале никакви приходи, го заокружуваат последниот модалитет “Немам приходи од пензии и надоместоци”.

Социјалните надоместоци како детскиот додаток и социјалната помош се вклучени во прашалникот за домаќинство бидејќи се приходи на ниво на домаќинство.

ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ И КАМАТИ ВО ТЕКОТ НА 2009 ГОДИНА

Прашање бр.46 и 47 Приходи од дивиденди и камати

На ова прашање одговараат сите лица, без разлика дали имале или немале такви приходи. Ако имале, се наведува износот во денари, ако не, се пополнува 0.

Прашање бр.48 Кој одговарал на прашањата

Доколку одговорите на прашањата ги дало самото лице, се заокружува 1, во спротивно се заокружува 2 и се запишува идентификацискиот број на членот на домаќинството кое ги дало одговорите.

3.3. ПРАШАЛНИК ЗА НЕОДЗИВ

Прашалникот за неодзив, анкетарот го пополнува доколку домаќинството од кои било причини одбие да учествува во Анкетата. Исто така и во случаите кога на посочената адреса не живее никој, станот не е за живеење или и покрај двете посети домаќинството е отсутно, анкетарот треба да гополни овој образец.